

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VII. Ex opinione Theologorum, qui criminum secularium coërcitionem per censuras ab Ecclesia removebant, sola criminum ecclesiasticorum cognitione Episcopis relictæ. Hæc sententia inducta in forum; ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

lica subsidium ecclesiasticum petivit; probare paratus injustè secum agi à Rege Francorum, quem juxta regulam Evangelij monuerit, & renitentem suis postulationibus ad Ecclesiam detulerit. Vnde concludit Innocentius, se, qui regimini universalis Ecclesiae praesit, interpellatum ab Anglo, divino præcepto urgeri ut juxta *formam ipsius procedat*, id est, ethnicum & publicanum denuntiet Francorum Regem, nisi jus suum apud ipsum Pontificem vel illius Legatum comprobaverit. Etsi enim de feudo, quod Rex Angliæ à Rege Francorum obtinebat, judicium ferre nolit, de peccato tamen discernere, illudque in cujuscunque gradus persona censuris ulcisci, ad sedem apostolicam pertinere contendit. Prima fronte Regum jura hac Decretali foveri videntur, sed ut integrum beneficium illi non debeamus, facit exceptio adhibita. Quæ profectò ejus generis est, ut admissa semel in judicio, omnia fora confundat, quemadmodum monuit Navarrus in commentariis ad hunc locum. Quare à Gallis nostris nunquam suscepta fuit, non solum in specie de qua tunc agebatur, (ut dicitur libro iv.) sed nec in ceteris causis, teste locupletissimo Durando Mimarensi, his verbis: *Item impediunt* (scilicet judices seculares) *quando Ecclesia vult cogere aliquem ad satisfaciendum de peccato in quo est, licet cognitio pertineat ad Ecclesiam. de judic. Novit. primo responsò.*

VII. Theologorum illa ætate celeberrimorum Ioannis de Parisiis & Guillelmi Ockam, quibus postea accessit Gerson, opinionem sequebantur, qui crimina distinguabant in ecclesiastica & secularia. Illa in admissis directè contra fidem & sacramenta constituebant, hæc in iis quæ jure gentium aut civili sunt vetita. Criminum ecclesiasticorum coercitionem per censuras Episcopis competere, sed in secularibus, distinguendum esse dicebant. Aut enim de jure agitur, & de peccato *opinionis vel erroris*, ut ipsi loquuntur, id est, si quis sibi persuadeat id quod committitur circa secularia non esse peccatum, verbi gratia, furtum vel homicidium, vel agitur de facto, id est, de peccato quod ipsi vocant *vendicationis*, id est, cum quis de facto res alienas sibi vendicat, vel aliud crimenulare perpetrat. Itaque fatentur penes Ecclesiam ex Christi institutione potestatem esse cognoscendi de peccato *erroris*, & definiendi an hoc vel illud factum crimini deputari debeat, eosque qui huic definitioni refragentur, pœnis ecclesiasticis castigandi. Ceterum de peccatis secularibus, quæ vocant *vendicationis*, judicium vel censuras ferre, non spectare ad juris-

dictionem ecclesiasticam. *Et ita*, inquit Ioannes Parisiensis, *de peccato in temporalibus non judicat vel cognoscit iudex ecclesiasticus, sed secularis tantum; nisi forte aliunde quam à Christo concessum ei fuerit, vel permissum.* In his ergo criminibus potestas ecclesiastica, monita tantum & consilia adhibere potest, non autem laicos peccantes coercere pœnis; Innuere quid sequendum sit, & vitandum, non castigare, vel ut ipsi loquuntur, judicare de peccato *innuitur, non coercitur.* Itaque sententiam Innocentij locum habere, cum domini seculares à scelerum vindicta per summam negligentiam cessant, aut in crimine occulto, in quod iudex secularis animadvertere non potest. Hæc Theologorum Parisiensium sententia, jam à trecentis & quadraginta annis in forum invecta, etiam hodie apud tribunalia magistratum viget. Quin & ad crimina mixta porrecta fuit, scilicet ad adulterium, quod legem naturæ & matrimonij sacramentum violat, adeo ut in laicos adulterij reos animadvertere Episcopis vetitum fuerit; ni desisterent, pœnâ indictâ *captivitas temporalitatis*, ut patet ex Curia Parisiensis Arrestis latis anno MCCCXXXVI. & MCCCXXXC. De hac quaestione, in qua plurimi laborarunt, ex professo disseram in exercitatione de iudiciis canonicis in laicos, ubi eorum originem, progressum, & immutationem quæ hodie viget, & mutandi causas expendam. Hic tantum dicam in antecessum, olim censuris, cum maximè vigerent, locum non fuisse, nisi in certis quibusdam criminibus manifestis, de quibus dubitari non posset an inter crimina recenserentur debent; ea lege, ut emendatio ecclesiastica nihil de seculari jurisdictione demeret. Itaque Christiani criminum omnium vindictam apud iudices publicos persequantur; de contradicibus, etiam injustis, nullo prætextu lis instituebatur apud Episcopos, in consequentiam juris evangelici, quia color ille conventionis inite, dubiam reddebat peccati accusationem. Quare si quando lites fidelium dirimerent Episcopi, à lege harum disceptationum arbitri dati, non censuris ecclesiasticis ad iudicium exequendum victos adigebant, sed officio & apparitione iudicium, juxta legem Constantini. Parum abest quin solo rationis ductu ad veram solutionem pervenerit auctor anonymus, cui sola deficit cognitio antiquæ disciplinæ, ne rem ipsam omnino assequeretur. Hæc sunt ejus verba: *Miles. Ego ostendam vobis secundum Paulum, ubi vestra cognitio debet incipere. Principes suo jure de justo & injusto cognoscunt, & eis debetur obedientia, sicut præcipitur Deuter. 17. & eorum*

Navarrus in d. capit. Novit. V. Historiam in d. c.

Durandus d. T. 70.

Guill. Ockam l. 6. c. 8. & in fine Dialogi 1. Parte. Ioann. Gerson Lect. 4. in vita spirituu.

Ioan. Paris. de Pecc. teli. Regia & Pa. p. 1. c. 14.

Vide Insuper Praefationem Martini. c. 2. a. Vide Almainum de pecc. teli. & laica q. 1. c. 10. & q. 3. c. 2. qui utramque sententiam probabilem putat.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

T. 1. Libert. op. 16. N. 7. 8.

officiam est iudicare & coercere resistentes. Si quis autem tumens superbia non obediit eorum imperio, nec Princeps, cuius fuit officium iudicandi, habet potestatem resistendi vel coercendi, tunc incipit vestra cognitio; quia tunc accedere debet vestra monitio, dicente Paulo ad Tit. c. 3. Admone illos Principibus & potestatibus subiectos esse & subditos. Vbi autem maleficia & scelera manifesta sunt, veluti prae, rapinae, & similia; nec est Princeps qui possit, aut velit corrigere; tunc accedere debet monitio, & demum vestra potestatis mucro: sed non de iusto & iniusto cognitio, quia de hoc non debetis cognoscere, aut manum ad hoc apponere. Sed cum manifestum fuerit, aut per sententiam iuris, aut evidentiam sceleris, quae nulla eget cognitione, tunc poterit ad vos ea, modo & forma de quibus dictum est, pertinere, ad vestrum finem, videlicet spiritualem, absque aliquo quaestu, debite monitis, nolentibusque, aut impotentibus seculi Principibus. Alias, si propter peccati colligantiam vultis de casibus praenotatis cognoscere, non restat nisi fores Principum claudere, silere leges & decreta Principum, & vestra sola resonare.

VIII. Ceterum Bonifacium VIII. a sententia decessorum suorum deflexisse videtur. Odiis enim acerrimis inter eum & Philippum IV. accensus, eo provectus est Pontifex, ut Regem non solum anathemate feriret, sed etiam sibi subditum in rebus civilibus scripto denuntiaret. quam sententiam edita extravaganti constitutione firmavit anno ultimo Pontificatus. Bonifacium animi moerore confectum excepit Benedictus XI. & post annum interregnum Benedicto Clemens V. origine Vasco decimo quarto seculo ineunte successit. Hic verbis in decessorem permodestis, & ad Regis dignitatem efficacibus, contraria constitutione tum memoriae Bonifacii sedisque apostolicae auctoritati, tum regni Gallici iuribus consuluit. Hinc est, inquit, quod nos Regi & regno per definitionem & declarationem bonae memoriae Bonifacii Papae VIII. praedecessoris nostri, quae incipit Vnam sanctam, nullum volumus vel intendimus praedictum generari, nec quod per illam Rex, regnum, & regnicola praedicti amplius Ecclesiae sint subiecti Romane, quam antea existebant, sed omnia in eodem esse statu quo erant ante definitionem praesatam. Status autem ultimus, quem inspicere oportet, petendus est de Decretalibus Innocentii III. qui Superiorem in temporalibus a Regia Corona Francorum amovit; et si res ambiguas, & cognitionem de peccato, sedi apostolicae vindicaverit, quod ultimum nostri statim a constitutionibus illis editis suscipere recusarunt, Plura de Bonifacii & Philip-

pi diffidio dixissem, nisi hanc operam occupasset vir clarissimus Henricus Spondanus Episcopus Appamiarum in elaborato illo opere, quo Illustrissimi Cardinalis Baronij desinentes Annales excipiens, tribus voluminibus quatuor seculorum ecclesiasticam historiam ad nostram aetatem integra fide & sollicita diligentia suis auspiciis describit, quemadmodum superiorum temporum epitomem Baronium expresserat.

ADDITIO

STEPHANI BALUZZI.

CRUELISSIMUM illud Bonifacii VIII. & Philippi Pulcri dissidium, in ruinam & perniciem istius florentissimi regni exortum, tot scriptorum & annalium monumentis celebratum est, specialiter etiam opere explicatum a clarissimo & amantissimo patriae viro Petro Puteano, ut necesse non sit haec a nobis eam camarinam rursus moveri. Verum quia simul & illustranda est pro modulo nostro explicatio capituli *Per venerabilem*, quam in hoc capite attulit illustrissimus Archiepiscopus, tum etiam ex ea occasione confutandus Bonifacius, qui in oratione quam anno MCCCIII. Romae in publico Consistorio habuit pro confirmando Rege Romanorum Alberto (de qua supra meminimus in Additione ad caput primum istius libri) ausus est pronuntiare Gallos, dum aiunt se non recognoscere superiorem, mentiri, & nescire se ubi hoc invenerint, res postulare videtur ut omnis ceteris argumentis quae adduci possunt ad asserendum supremum Regum nostrorum in Gallias imperium, quo in argumento feliciter versatus est hic noster Archiepiscopus, etiam id ostendamus auctoritate eorum qui vel aeo Bonifacii vixerunt, vel certe non admodum remoti ab eo fuerunt. Ac primum quidem responderi posset Gallos istud invenisse in Decretali Innocentij III. quam Bonifacius, canonici juris peritissimus, ignorare non potuit, cum extet in libris Decretalium. Quod vel unicum sufficere poterat Romano Pontifici pacato & non irato. Sed habemus praeterea disertum Gulielmi de Montelauduno Iuriconsulti per eas tempestates celeberrimi testimonium; qui in commentario ad Clementinam *Romani*, de iurejurando, Regem Francorum scribit non recognoscere Imperatorem superiorem; ad eamque rem probandam utitur etiam testimonio capituli *Per venerabilem*. Tum addit: *Ioannes tamen Theutonicus non concordat his. Sed erat Almanus vel Theutonicus. Unde favor & caro & sanguis revelavit sibi.* In actis autem veteribus anni MCCCXLI. quae extant Parisiis in Camera Computorum, cum describuntur ea quae gesta sunt apud Valentiam Prid. Non. Martij inter Petrum Regem Aragonum & Raimundum Rubei Nuntium Iacobi Regis Majoricarum, qui ex pactis olim initis inter eosdem Reges urgebat Aragonium ut suppetias sibi ferret adversus Philippum Valesium Francorum Regem, qui Monspeliensem urbem & alia quaedam loca ad Iacobum pertinentia occupaverat; dum haec, inquam, describuntur, narratur inter cetera quomodo Aragonius responderit

C. Pam. san. de maj. in scno.

C. Monit. de Priv. in Clero.